

Evaluering af Danmarks forskningsrådssystem

Harriet Wallberg-Henriksson
Rektor, Karolinska Institutet

Arvid Hallén
*Adm.Dir., Norges
Forskningsråd*

Søren Isaksen
*Koncerndir.,
NKT Holding*

Gurli Martinussen
*Adm.Dir.,
Tryg-Fonden*

Kirsten Hastrup
*Professor,
Københavns Univ.*

Christian Thune
*Tidl.Dir., Danmarks
Evalueringinstitut*

Uafhængig skribent

Baggrund

Forskningsrådssystemet blev etableret i sin nuværende form med **lov om forskningsrådgivning m.v. fra 2003**.

Lovrevision i 2006: hovedsageligt vedr. internationalt forskningssamarbejde og DSFs og DFFs arbejdsområder.

Lovrevision i 2008: hovedsageligt vedr. forskeruddannelse, forskningssamarbejde med Færøerne og Grønland og videnskabelig uredelighed. Større politiske emner udskudt til evaluering og næste lovrevision.

Lovrevision i 2009/2010: Foretages på baggrund af evalueringen

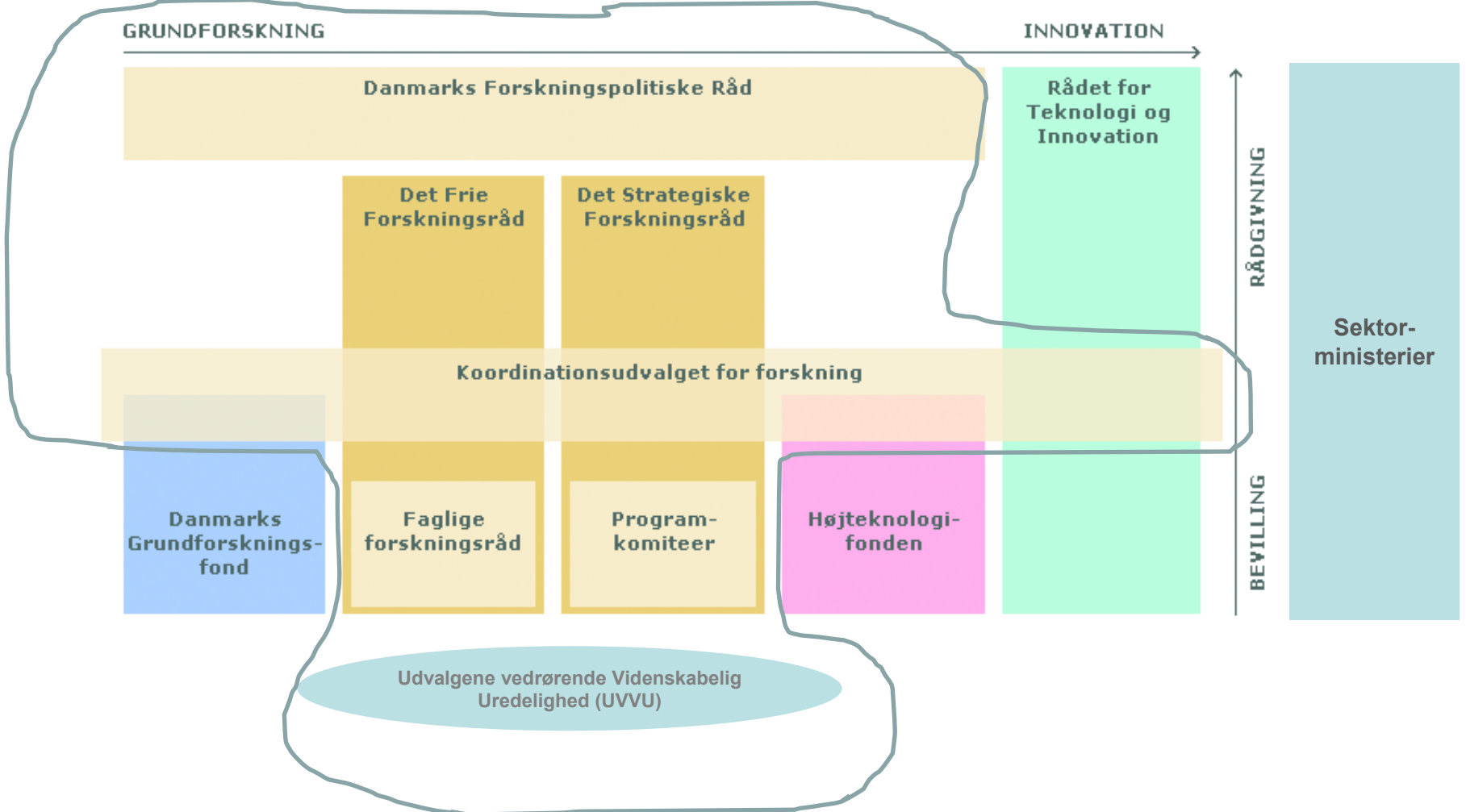
- "Om systemet i sin **organisation** og **funktion** lever op til sit **formål**"
- Relation til omverdenen (bl.a. øvrige fonde, innovationssystem etc.)

Hertil nogle specifikke temaer:

- Anonyme bedømmere
- Begrebsapparatet (fri, strategisk)
- Eventuelle overlap
- Internationalt samspil (globalisering)

Rådssystemet

Det statslige forsknings- og innovationsrådgivende og -bevilgende system

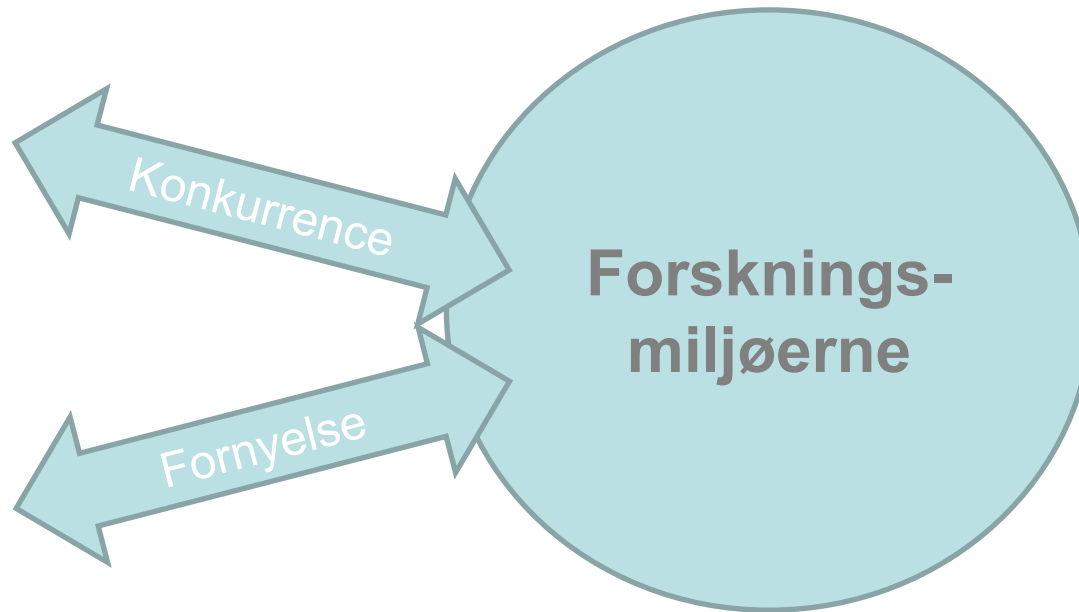
Hvorfor den "Eksterne streng"

Offentlig forskning er en samfundsøkonomisk investering!

Aht. uddannelse, national dannelse, velfærd, konkurrenceevne osv. (ej aht. forskerne!)

Og skal behandles som sådan

Størst mulig effekt, løbende vurdering af forbedringsmuligheder osv.

Forskningsfinansiering

Rollefordeling: Den Interne og den Eksterne streng

Aktørerne i den offentlige forskning:

- Ændret ledelsessystem på Universiteterne
- *Stor del af sektorforskningen fusioneret med Universiteterne*

Aktørbilledet i dag domineres af universiteter, samt

Få og ofte mindre forskningsmiljøer uden uddannelsesansvar

Øget offentlig investering via globaliseringsmidler:

- Flere (basis)midler direkte til aktørerne
- Flere midler til den eksterne streng, forskningsråd, fonde m.v.

En naturlig konsekvens

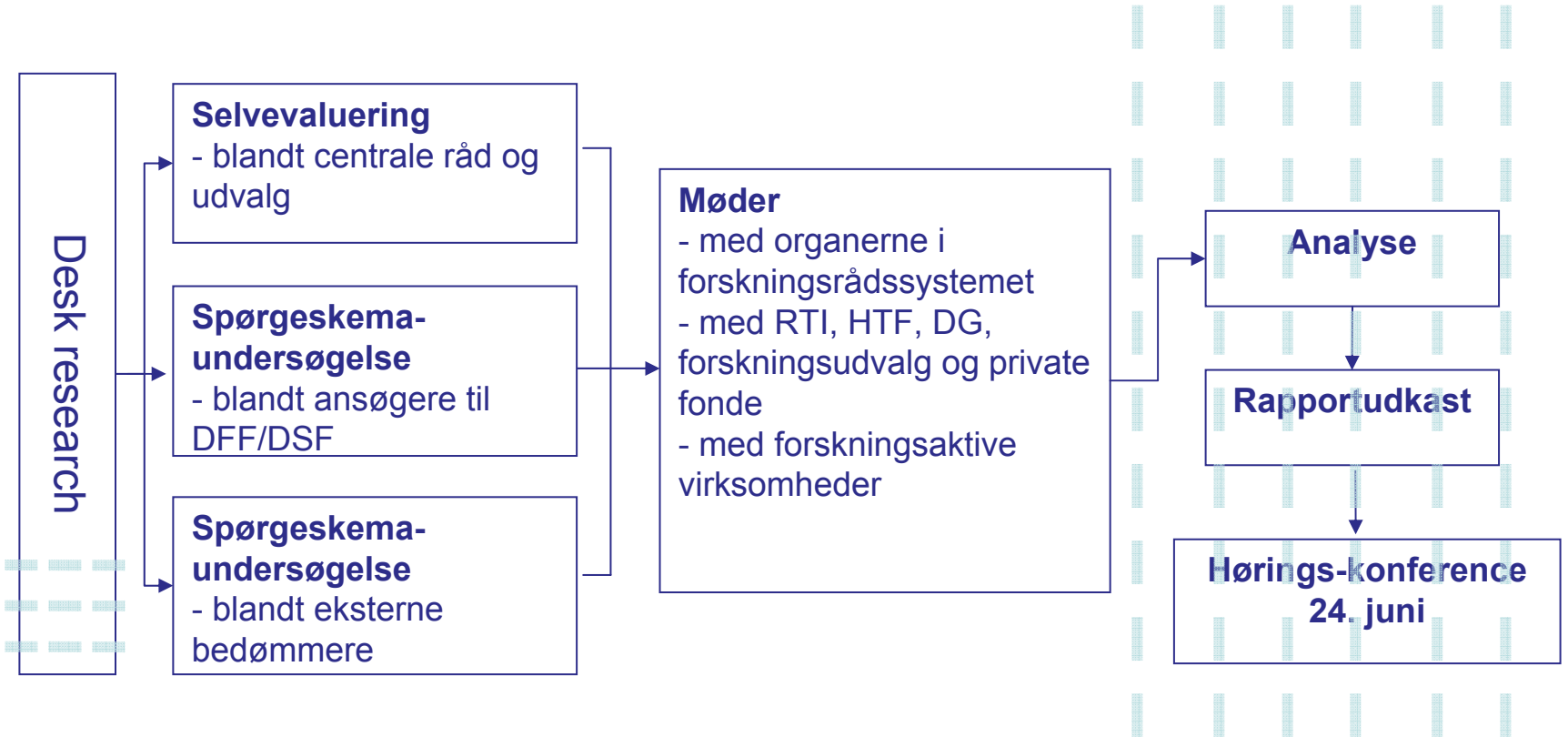
- ▶ Den eksterne streng fokuseres på større projekter

”Men så vil der meget der falder til jorden..”

Finde særskilt måde at håndtere specialiteter på.

- ▶ Tendens til relativt flere strategiske midler i den eksterne streng

Evalueringsplan

Centrale problemstillinger

1. Rammer for et stærkt offentligt og privat
 - a) Struktur, organisering og ledelse
 - b) Overlap
 - c) Samarbejde på tværs
 - d) Rammer for tværvideenskabelig forskning
 - e) Sekretariatsfunktion
2. Sikring af forskningskvalitet
 - a) Bedømmelsesproces
 - b) Brug af peer-reviews, herunder anonymitet
 - c) Kvalitetsopfølgning
 - d) Nepotisme
3. Forskningspolitisk vs. forskningsfaglig rådgivning
4. Strategiske vs. frie forskningsmidler
5. Internationalisering af forskning

Observationer

Ansøgere (både de der fik bevilling og de der fik afslag):

- Foretrækker peer-review bedømmelse
Åbenhed og gennemsigtighed
Feed-back
- Prestigemæssigt er der ligestilling mellem Frie og Strategiske projekter set fra ansøgerside
- Ikke svært at finde rundt blandt opslag råd og programmer for ansøgere

Bedømmere:

- Kun få siger nej til at være bedømmere pga. manglende anonymitet
- En del giver udtryk for, at ordlyd af bedømmelse er påvirket af manglende anonymitet
- *Danmark atypisk ved ikke at have anonymitet ved peer-reviews*
- *Juridisk OK at bruge anonyme bedømmere*

Forskningsfinansiering

”Fri” og ”Ufri eller Strategisk” forskning

	Området	Ansøgere	Bedømmelse
Fri	Ikke-tematiseret	Forskerinitieret	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet
Strategisk ”Ufri”	Tematiseret	Forskerinitieret	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet • Relevans • Effekt

- Temaer i DG
- Fordeling i og mellem Faglige Råd

- Perspektiv for forskningsområdet
- Fordeling i og mellem Faglige Råd

Nomenklatur:

- Ordet ”Fri” forskning er ikke korrekt beskrivende og derfor uheldigt
- Ordet ”Forskerinitieret ” er ikke dækkende
- Ordet ”Tematiseret” er ikke dækkende
(pga. relevans og effekt-bedømmelse)
- Ordet ”Strategisk” virker OK

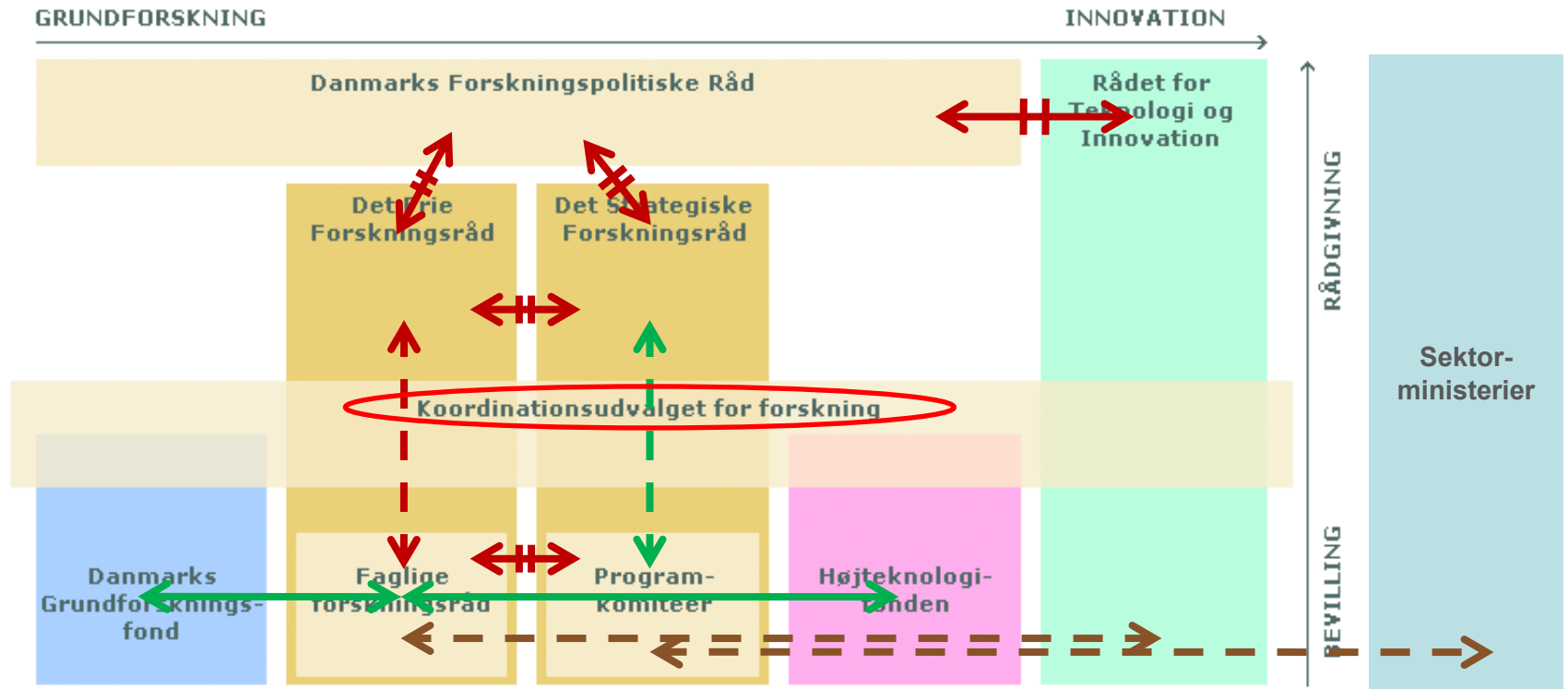
Observationer

Selvevaluering:

- + Kvalitetssikring ser fornuftigt ud (i bevillingsfasen)
Dog meget forskellig tilgang i forhold til peer review's, opfølgning m.m.
Nepotismeundersøgelse udestår
- + Medvirker til kvalitetsvurdering i sektorministerier og RTI
Stadigt stort rum for forbedring!
- + Det strategiske råds-område har fået etableret sig

Rådssystemet

Det statslige forsknings- og innovationsrådgivende og -bevilgende system

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU)

Sekretariatsfunktion

Observationer

Selvevaluering:

- + Kvalitetssikring ser fornuftigt ud (i bevillingsfasen)
*Dog meget forskellig tilgang i forhold til peer review's, opfølgning m.m.
Nepotismeundersøgelse udestår*
- + Medvirker til kvalitetsvurdering i sektorministerier
Stadigt stort rum for forbedring!
- + Det strategiske rådsområde har fået etableret sig

”Er tænkt godt, men fungerer ikke efter hensigten”

- Alle vil give forskningspolitiske råd
- Knopskydning i systemet
Højteknologifonden, nyt kapitalindsud i DG, Infrastrukturmidler, UNIK
Fører til Overlap og mindre enheder
- Problematisk forhold mellem bestyrelse og udførende organer
- Ingen vekselvirkning mellem det Frie og det Strategiske Råd
- Relation mellem sekretariater og organer er ikke uden problemer

Observationer

Selvevaluering:

- + Kvalitetssikring ser fornuftigt ud (i bevillingsfasen)
*Dog meget forskellig tilgang i forhold til peer review's, opfølgning m.m.
Nepotismeundersøgelse udestår*
- + Medvirker til kvalitetsvurdering i sektorministerier
Stadigt stort rum for forbedring!
- + Det strategiske rådsområde har fået etableret sig

”Er tænkt godt, men fungerer ikke efter hensigten”

- Alle vil give forskningspolitiske råd
- Knopskydning i systemet
*Højteknologifonden, nyt kapitalindsud i DG, Infrastrukturmidler, UNIK
Fører til Overlap og mindre enheder*
- Problematisk forhold mellem bestyrelse og udførende organer
- Ingen vekselvirkning mellem det Frie og det Strategiske Råd
- Relation mellem sekretariater og organer er ikke uden problemer

Foreløbig ”konklusion”:

Uanset system, så er **kvalitet og integritet** af de personer, der udfylder systemet - og her ikke mindst **forkvinder/formænd** - helt afgørende

Evalueringsplan

